

PROGRAMACIÓN
CULTURA
CLÁSICA
3 E.S.O

COLEGIO MERCEDARIOS DE VERÍN

JOSÉ ELOY GARCÍA GALLEGO

2020-2021

ÍNDICE

I.INTRODUCCIÓN.

II.XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR.

III. CONTEXTUALIZACIÓN.

IV.OBXETIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA.

V.OBXETIVOS DA AREA DE CULTURA CLÁSICA NA ESO.

VI. DESCRITORES.

VII. COMPETENCIAS CLAVE.

VIII.-ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.

IX.-METODOLOXÍA.

X. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE E A INCLUSIÓN.

XI. AVALIACIÓN.

XII. CONTIDOS TRANSVERSAIS.

XIII. CONTIDOS MÍNIMOS.

XIV. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

I.INTRODUCCIÓN:

A Programación debe ser entendida como un documento aberto e flexible, tendo en conta a realidade dos alumnos e o contexto; adaptada ó tipo de centro; integradora, significativa e motivadora; propiciadora da participación activa dos alumnos; e fundamentada e secuenciada en base a criterios psicolóxicos e científicos. Agora ben, non debe ser entendida como un proceso rematado, senón máis ben unha guía e orientación na práctica dos docentes, os cales deberán determinar, constantemente, a práctica educativa e adaptala ó contexto para a consecución dos obxectivos.

A Programación non pode entenderse só como o conxunto de unidades didácticas, cos seus obxectivos didácticos, contidos, actividades de aprendizaxe, criterios de avaliación, senón tamén como un conxunto de intencións que van guiar a nosa actuación educativa, tendo sempre presente a realidade á que nos enfrontamos. Debe ser un documento manexable e que logo se concretará co desenvolvemento das distintas unidades didácticas. Partindo do dereito fundamental recollido na **Constitución Española** á educación, e unha vez concretada toda a diversificación curricular, nos seus ámbitos correspondentes, elaboramos unha programación didáctica que de acordo coa lexislación vixente actual e co ideario do centro, recollido no P.C.C. trata de ser unha programación aberta e dinámica, de achegar a materia de xeito activo ó alumnado.

Polas características propias do centro, que detallaremos máis polo miúdo, éstas que en principio poden parecer obstáculos para o desenvolvemento da materia, son sen embargo unha grande vantaxe, pois a ratio por aula é baixa o que posibilita unha maior intercomunicación entre o profesor e o alumno. Polo tanto esto vai a favor dun maior achegamento á aprendizaxe significativa, que é un dos principios obxectivos desta programación didáctica que tenta ser aberta e flexible ante os diferentes alumnos que nos imos atopar este ano.

O papel das familias como reflexo do contexto social ademáis do familiar, axudaranos a concretar posibles problemas que interfiran no normal desenrolo dunha aprendizaxe normal. Polo que o trato directo con elas será moi beneficioso para comprender o alumno e detectar no caso que os houbera este posible problemas. Para elo é importante unha labor conxunta do profesorado co Departamento de Orientación, que será o encargado de avaliar este posibles comportamentos.

II.XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR

Segundo o establecido na LOE, 3 de Maio de 2006, coas modificacións establecidas na LOMCE, *LEI ORGÁNICA PARA A MELLORA DA CALIDADE EDUCATIVA 8/2013*, e o Real Decreto 1105/2014 polo que se establece o currículo básico na ESO en no BAC, o curso de 2º de Educación Secundaria Obrigatoria, réxese polo Decreto 86/2015, do 25 de Xuño de 2015, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

O Decreto 86/2013 dispón que na súa disposición derradeira primeira, que as modificacións introducidas no currículo, na organización, nos obxectivos, nos programas, na promoción, e na avaliación da ESO, implantarse para os cursos 1º e 3º no curso 2015-16 e para os cursos 2º e 4º no curso 2016-17.

Segundo o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, impartirase en galego a materia de Cultura Clásica.

III. CONTEXTUALIZACIÓN

Situación socioeconómica e cultural da zona

O centro está situado dentro do casco urbano, na zona vella, unha zona cun nivel socioeconómico medio. A zona non é especialmente conflictiva, xa que o entorno non presenta case ningunha zona deprimida ou marxinal. Polo seu carácter privado a zona non ten unha porcentaxe significativa no alumnado, xa que proceden de distintos puntos de Verín, así coma do seu entorno, incluído o ámbito rural, incluso de concellos limítrofes.

O núcleo urbano é de pequeno tamaño, en torno ós 13.000 habitantes, sendo non obstante capital de comarca, extendendo a súa influencia polos concellos cercanos.

A nivel de medios urbanísticos conta con biblioteca municipal, museo etnográfico, casa da cultura, sala de cine, polideportivo e auditorio.

Lingua de comunicación

A lingua vehicular é o Galego xa que a maioría dos alumnos son galegos falantes, aínda que hai nenos que empregan o castelán como lingua de comunicación.

O número de alumnos mantéñese estable en torno ós 72 alumn@s repartidos polos catro cursos da única liña de E.S.O. existente no centro.

- 1º ESO: 11 alumnos/as
- 2º ESO: 14 alumnos/as
- 3 ESO: 23 alumnos/as
- 4 ESO: 24 alumnos/as

En canto ó profesorado é laico. O número de profesores e mestres é de 10 incluídas 4 profesoras.

Características do centro.

Polas súas de centro relixioso e Seminario Menor todos os alumnos son rapaces que cursan a ESO .

O centro dispón de un bo número de instalacións, tanto deportivas coma preparadas para a docencia: conta con aulas de desdoble, aulas dotadas con pizarras interactivas, aulas de Tecnoloxía, Informática, Audiovisuais, Ciencias Naturais. Pavillón polideportivo, campo de fútbol, sala de profesores, biblioteca, secretaría, dirección, departamento de orientación e sala de tutoría para atender ás familias, así como comedor e internado. Todos eles con capacidade suficiente para acoller á demanda dos alumnos.

Na E.S.O. ofrécese unha única liña por curso, puidéndose elixir as seguintes optativas:

1º ciclo: 2º idioma, (francés)

2º ciclo: Francés , Cultura Clásica, TIC's e Tecnoloxía.

Asimesmo o Centro oferta diversas actividades extraescolares:

Merenda.

Actividades deportivas.

Informática.

Estudo.

Internado.

Marquetería.

Técnicas de aprendizaxe.

Ximnasia de mantemento.

IV.OBXETIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais e resolver pacificamente os conflitos, así como rexeitar a violencia, os prexuizados de calquera tipo e os comportamentos sexistas.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, incorporar novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza nun mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, se a houber, na lingua cooficial da comunidade autónoma, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- l) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.
- m) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
- n) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio, e contribuír así á súa conservación e mellora.
- ñ) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

V.OBXECTIVOS DA AREA DE CULTURA CLÁSICA NA ESO

1. Localizar nun mapa fitos xeográficos relevantes para o coñecemento das civilizacións grega e romana.
2. Coñecer as características máis importantes do marco xeográfico no que se desenvolveron as culturas de Grecia e Roma no momento do seu apoxeo.
3. Coñecer algúns fitos esenciais na historia de Grecia e Roma e coñecer as súas consecuencias e influencia na nosa historia.
4. Distinguir e situar nun eixe cronolóxico as principais etapas históricas de Grecia e Roma.
5. Coñecer coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, os seus trazos, atributos e ámbitos de influencia.

6. Coñecer os mitos e heroes grecolatinos de maior relevancia.
7. Coñecer as características fundamentais da arte grega e romana e relacionar manifestacións artísticas actuais cos seus modelos clásicos.
8. Localizar nun mapa e describir os monumentos clásicos máis significativos que forman parte do patrimonio español.
9. Coñecer as características dos principais sistemas políticos presentes no mundo clásico establecendo semellanzas e diferenzas entre elas.
10. Coñecer as características e a evolución da organización social grega e romana e a súa presenza na sociedade actual.
11. Identificar e explicar os diferentes papeis que desempeñan dentro da familia cada un dos seus membros.
12. Identificar as principais formas de traballo e de ocio existentes na Antigüidade.
13. Recoñecer os diferentes tipos de escritura e distinguilas entre si.
14. Distinguir distintos tipos de alfabetos usados na actualidade.
15. Coñecer a orixe común de diferentes linguas.
16. Describir a evolución das linguas romances a partir do latín como un proceso histórico.
17. Identificar as linguas romances e non romances da Península Ibérica e localizalas nun mapa.
18. Identificar léxico común, técnico e científico de orixe grecolatina na propia lingua e sinalar a súa relación coas palabras latinas ou gregas orixinarias.
19. Describir algúns aspectos básicos da cultura e a civilización grecolatina que chegaron ata a actualidade.
20. Coñecer a presenza da mitoloxía e os temas lendarios nas manifestacións artísticas actuais.
21. Identificar os aspectos máis importantes da historia de Grecia e Roma e a súa presenza no noso país e recoñecer as pegadas da cultura romana en diversos aspectos da civilización actual.
22. Realizar traballos de investigación sobre a presenza da civilización clásica no contorno, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación.
23. Coñecer as características fundamentais da romanización de Hispania.
24. Coñecer e comparar as características da relixiosidade grega e romana coa actualidade.

25. Explicar os fundamentos da relixiosidade romana e distinguir a relixión oficial das manifestacións de culto privado.
26. Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos e a súa influencia na literatura posterior.

6. DESCRITORES

COMPETENCIAS CLAVE	INDICADORES	DESCRITORES
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Coidado do medio e dos seres vivos	<ul style="list-style-type: none"> - Interactuar co medio natural de xeito respectuoso. - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. - Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. - Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no medio natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. - Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao seu coidado saudable.
	A ciencia no día a día	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. - Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos medios (biolóxico, xeolóxico, físico, químico, tecnolóxico,

		<p>xeográfico...).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas, comprender o que acontece a noso arredor e responder preguntas.
	Manexo de elementos matemáticos	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer e utilizar os elementos matemáticos básicos: operacións, magnitudes, porcentaxes, proporcións, formas xeométricas, criterios de medición e codificación numérica, etc. - Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico. - Expresarse con propiedade na linguaxe matemática.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> - Organizar a información utilizando procedementos matemáticos. - Resolver problemas seleccionando os datos e as estratexias apropiadas. - Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprensión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura.

	<p>Expresión: oral e escrita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	<p>Normas de comunicación</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
	<p>Comunicación noutras linguas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou en materias diversas.

<i>Competencia dixital</i>	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> - Empregar distintas fontes para a busca de información. - Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. - Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. - Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> - Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. - Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. - Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	<ul style="list-style-type: none"> - Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. - Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.

	<p>Expresión cultural e artística</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Expresar sentimentos e emocións mediante códigos artísticos. - Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián. - Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
<p><i>Competencias sociais e cívicas</i></p>	<p>Educación cívica e constitucional</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. - Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
	<p>Relación cos demais</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. - Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos. - Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	<p>Compromiso social</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. - Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. - Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e

		<p>potencialidades.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Involucrarse ou promover accións cun fin social.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. - Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. - Ser constante no traballo, superando as dificultades. - Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	<ul style="list-style-type: none"> - Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. - Contaxiar entusiasmo pola tarefa e ter confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos. - Dar prioridade á consecución de obxectivos de grupo sobre os intereses persoais.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> - Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos dun tema. - Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. - Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.
	Emprendemento	<ul style="list-style-type: none"> - Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. - Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

		<ul style="list-style-type: none"> - Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. - Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
<i>Aprender a aprender</i>	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... - Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... - Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> - Planificar os recursos necesarios e os pasos que se han de realizar no proceso de aprendizaxe. - Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. - Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

7. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Descrición do modelo competencial

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en **indicadores de seguimento** (entre dous e cinco por competencia), grandes piares que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores se, á súa vez, dividan no que se denominan **descritores da competencia**, que serán os que «describan» o grao competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento encontraremos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétese en **desempeños competenciais**, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e objetivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os **elementos transversais**, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e

fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos valores, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as diferentes potencialidades de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Cultura Clásica

Na área de Cultura Clásica incidiremos no adestramento de todas as competencias de xeito sistemático, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A aprendizaxe da Cultura Clásica vai contribuír ao desenvolvemento desta competencia na medida que axuda a coñecer a orixe da matemática moderna, xa que moitos dos principios e teoremas que se empregan actualmente foron desenvolvidos polos matemáticos gregos. Tamén moitas das ciencias tiveron o seu primeiro desenvolvemento na Antigüidade, como a xeografía, a zooloxía, a botánica ou a astronomía. Ademais, o coñecemento de étimos grecolatinos presentes na linguaxe matemática axuda a mellorar a comprensión de conceptos, enunciados e outros contidos científicos e matemáticos.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Xerar criterios persoais en torno á visión social da estética do corpo humano fronte ao seu coidado saudable.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.

- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos ámbitos (biolóxico, físico, químico, tecnolóxico, xeográfico...).

Comunicación lingüística

A aprendizaxe da materia contribúe á adquisición e traballo desta competencia coa lectura e comprensión de fontes escritas, coa elaboración e análise de textos, coas exposicións orais sobre diversos temas, coa utilización dun vocabulario moi amplo ao ter que manexar termos que proveñen do grego e do latín principalmente. Ademais, o alumno poderá afondar na comprensión da propia lingua e no uso desta como elemento esencial para a comunicación e para a adquisición de coñecementos.

Adestrar os descritores indicados garántenos unha maior comprensión por parte do alumnado, o que nos leva a un coñecemento profundo e a adquirir con gran destreza aquilo que nos propoñemos.

Os descritores que priorizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
- . Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para darlle un mellor uso.

En caso de centros bilingües ou plurilingües que impartan a materia noutra lingua:

- Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos de diversa índole.

Competencia dixital

Esta materia contribúe a esta competencia posto que a súa dimensión histórica e cultural favorece que o alumnado utilice as novas tecnoloxías para seleccionar de forma adecuada diversas fontes de información, analízalas e interpretalas, valorar a súa validez e fiabilidade e traballar de xeito colaborador sobre os materiais seleccionados. Ademais, tamén fomenta a presentación de traballos en soporte dixital e favorece o desenvolvemento das habilidades necesarias para a súa exposición de forma autónoma que lles permita chegar a conclusións novas e resolver situacións de forma orixinal, sentíndose autores e protagonistas dos resultados e conclusións obtidos.

Para iso, neste área traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar varias fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.

Conciencia e expresións culturais

Por medio da Cultura Clásica o alumnado aprende a apreciar manifestacións culturais e artísticas en xeral (literatura, pintura, escultura, arquitectura, dereito, institucións políticas, historia, filosofía...); a valorar feitos culturais, como a mitoloxía ou a

relixión, que forman parte da tradición da nosa civilización; a recoñecer o concepto da estética e a beleza; a ampliar a súa visión do mundo con visitas a museos e exposicións, co coñecemento doutras linguas e outras culturas, co teatro, a ópera, a música, etc. Todo iso contribúe, sen dúbida, á adquisición desta competencia.

Para iso, neste área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e do cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia adquirese ao entender a civilización grega e romana como creadoras dos dereitos e deberes dos individuos e os grupos e dos mecanismos que aseguran a súa participación na vida pública. O estudo desta materia desenvolve no alumnado actitudes de cidadáns activos e comprometidos mediante a comprensión do noso pasado, o estudo da configuración social e política, os acontecementos máis destacados da súa historia, o seu concepto de ocio e de traballo e a influencia que todo iso tivo na configuración da sociedade actual en todas as súas dimensións. A tolerancia, a capacidade de respectar as diferenzas e o diálogo como base dos acordos son algunhas das destrezas que o alumnado tamén adquire grazas ao papel mediador de Grecia e de Roma.

Os descritores que adestraremos son os seguintes:

- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza que supón a diversidade de opinións e ideas.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

- Respetar os distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Esta materia contribúe a fomentar a autonomía e iniciativa persoal na medida que se utilizan procedementos que esixen planificar, avaliar distintas posibilidades e tomar decisións. A exposición de traballos individuais ou en grupo e a realización de debates implican valorar as achegas doutros compañeiros, aceptar posibles erros, e non se render ante as dificultades. En definitiva, achega posibilidades de mellora e fomenta o afán de superación.

Os descritores que adestraremos son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Dar prioridade á consecución de obxectivos de grupo fronte a intereses persoais.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.

Aprender a aprender

O estudo desta materia contribúe a que o alumno sexa consciente de que ao longo da historia da humanidade o home sempre estivo a aprender e baseou a aprendizaxe nos coñecementos anteriores. Esta competencia supón ter ferramentas que faciliten a aprendizaxe, pero tamén ter unha visión estratéxica dos problemas e saber prever e adaptarse aos cambios que se producen cunha actitude positiva.

Os descritores que adestraremos son:

- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Xestionar os recursos e motivacións persoais a favor da aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

VIII.-ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.

Os contidos da área de Cultura Clásica agrúpanse en varios bloques. Os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe fórmulanse para na ESO.

A materia de Cultura Clásica ten como finalidade facilitar ao alumnado un primeiro achegamento xeral ao estudo das civilizacións grega e romana nos ámbitos literario, artístico, filosófico, histórico, social, científico e lingüístico, co obxecto de que poida tomar conciencia da pervivencia, influencia e presenza de moitos destes aspectos na cultura occidental, mellorando deste modo a súa comprensión do que constitúe a súa identidade cultural e das diversas manifestacións que a definen.

CONTIDOS

Bloque 1. Xeografía

1. Grecia: marco xeográfico.
2. Roma: marco xeográfico.

Bloque 2. Historia

1. Marco histórico: as orixes.
2. Períodos da historia.
3. Romanización de Hispania.

Bloque 3. Mitoloxía

1. Mitos gregos romanos: deuses e heroes.
2. Relixión en Grecia e Roma.

Bloque 4. Arte

1. A arte grega e romana: pervivencia dos modelos clásicos no mundo actual.
- 2 Arte grecolatina no noso país.

Bloque 5. Sociedade e vida cotiá

1. Sistemas políticos:
 - As poleis *gregas*: aristocracia e democracia.
 - A República romana e o Imperio.
2. Principais grupos sociais.
3. A familia.
4. O traballo e o ocio: os oficios, a ciencia e a técnica.
 - Festas e espectáculos.

Bloque 6. Lingua/léxico

1. As orixes da escritura.
2. Orixes dos alfabetos.
3. Orixe común do grego e o latín: o indoeuropeo.
4. As linguas romances.
5. Pervivencia de elementos lingüísticos grecolatinos.
6. Literatura grecolatina: pervivencia nas literaturas actuais.

Bloque 7. Pervivencia na actualidade

1. Presenza da civilización clásica no mundo actual.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Xeografía			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Marco xeográfico das civilizacións grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localizar nun mapa fitos xeográficos e enclaves concretos relevantes para o coñecemento das civilizacións grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico en que se sitúan en distintos períodos as civilizacións grega e romana, delimitando o seu ámbito de influencia, establecendo conexións con outras culturas próximas e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Marco xeográfico das civilizacións grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Describir os marcos xeográficos en que se desenvolven as civilizacións grega e romana ao longo da súa historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB1.2.1. Enumera aspectos do marco xeográfico que poden ser considerados determinantes no desenvolvemento das civilizacións grega e latina, e achega exemplos para ilustrar e xustificar as súas formulacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. Historia			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificar, describir e explicar o marco histórico en que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.1.1. Sabe enmarcar determinados feitos históricos nas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio. 	<p>se desenvolven as civilizacións grega e romana.</p>	<p>civilizacións grega e romana e no período histórico correspondente, pondoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ e ▪ g ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: das civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico. ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Coñecer as principais características de cada período da historia de Grecia e Roma, e saber situar nun eixe cronolóxico feitos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.2.1. Distingue con precisión as etapas da historia de Grecia e Roma, nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.2.2. Explica o proceso de transición que se produce entre as etapas da historia de Grecia e Roma, describindo as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.2.3. Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.2.4. Sitúa dentro dun eixe cronolóxico o marco histórico en que se desenvolven as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			civilizacións grega e romana, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: das civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico. ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer as características fundamentais da romanización de Hispania e Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.3.1. Explica a romanización de Hispania e Gallaecia, describindo as súas causas e delimitando as súas fases. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB2.3.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e Gallaecia, sinalando a súa influencia na historia posterior do noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 3. Mitoloxía			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. O panteón grego e romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer os principais deuses da mitoloxía grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB3.1.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia, explicando a súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xenealoxía e establecendo as relacións entre os diferentes deuses.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ a ▪ b ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Mitos grecolatinos. Os heroes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Coñecer os mitos e os heroes grecolatinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB3.2.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian. ▪ CCB3.2.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa. ▪ CCB3.2.3. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as principais semellanzas e diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos, asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB3.2.4. Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Relixión grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Coñecer e comparar as características da relixiosidade e da relixión grega coas actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB3.3.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, pondoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Relixión romana: culto público e privado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Explicar os fundamentos da relixiosidade romana e distinguir a relixión oficial das manifestacións do culto privado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB3.4.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, e explica os trazos que lles son propios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 4. Arte			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Fundamentos da arte clásica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Coñecer as características fundamentais da arte clásica e relacionar manifestacións artísticas actuais cos seus modelos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB4.1.1. Recoñece os trazos básicos da arte clásica nas manifestacións artísticas antigas e actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		clásicos.	<ul style="list-style-type: none"> CCB4.1.2. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles aspectos relacionados coa arte grecolatina, asociándoos a outras manifestacións culturais ou a fitos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD CCEC
<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Arquitectura en Grecia e Roma: tipos de edificios e ordes arquitectónicas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Identificar as características máis salientables da arquitectura grecorromana en relación cos edificios máis singulares. 	<ul style="list-style-type: none"> CCB4.2.1. Recoñece as características esenciais das arquitecturas grega e romana, identificando en imaxes a orde arquitectónica á que pertencen distintos monumentos, para razoar a súa resposta. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCCT CD
<ul style="list-style-type: none"> 1 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Escultura en Grecia e Roma: etapas, estilos e temáticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer as manifestacións escultóricas da arte grega e romana ao longo da Antigüidade e identificar a súa temática. 	<ul style="list-style-type: none"> CCB4.3.1. Recoñece esculturas gregas e romanas en imaxes, encádraas nun período histórico e identifica nelas motivos mitolóxicos, históricos ou culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCCT CD
<ul style="list-style-type: none"> 1 ñ 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Enxeñería romana: obras públicas e urbanismo. Vías romanas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Coñecer as creacións urbanísticas romanas, así como a súa rede viaria. 	<ul style="list-style-type: none"> CCB4.4.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT CD CCEC

Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Herdanza clásica no patrimonio artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Coñecer e saber localizar os principais monumentos clásicos do patrimonio español e europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB4.5.1. Localiza nun mapa os principais monumentos clásicos do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e súa cronoloxía aproximada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT
	Bloque 5. Sociedade e vida cotiá			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Organización política en Grecia e en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer as características das principais formas de organización política presentes no mundo clásico, e establecer semellanzas e diferenzas entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.1.1. Nomea os principais sistemas políticos da antigüidade clásica e describe, dentro de cada un, a forma de distribución e o exercicio do poder, as institucións, o papel que estas desempeñan e os mecanismos de participación política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Sociedade en Grecia e Roma: clases sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer as características e a evolución das clases sociais en Grecia e Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.2.1. Describe a organización das sociedades grega e romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			valores cívicos da época e comparándoos cos actuais.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.2.2. Describe as principais características e a evolución dos grupos que compoñen as sociedades grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. A familia en Grecia e Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, identificando e explicando a través deles estereotipos culturais e comparándoos cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Vida cotiá en Grecia e Roma: vivenda, hixiene, alimentación, vestimenta e traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os trazos máis salientables da vida cotiá en Grecia e Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.4.1. Identifica e describe os tipos de vivenda, o modo de alimentación, os hábitos de hixiene e a vestimenta en Grecia e Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB5.4.2. Identifica e describe formas de traballo e relacións cos coñecementos científicos e técnicos da época, e explica a súa influencia no progreso da cultura occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d	▪ B5.5. Espectáculos públicos en Grecia e Roma.	▪ B5.5. Identificar as principais formas de lecer da antigüidade.	▪ CCB5.5.1. Describe as principais formas de lecer das sociedades grega e romana, analizando a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
▪ ñ	▪ B5.5. Os espectáculos públicos en Grecia e Roma.	▪ B5.6. Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia Clásica e as actuais.	▪ CCB5.6.1. Explica a orixe e a natureza dos Xogos Olímpicos, comparándoos e destacando a súa importancia con respecto a outras festividades deste tipo existentes na época, e comenta o seu mantemento no mundo moderno, establecendo semellanzas e diferenzas entre os valores culturais aos que se asocian en cada caso.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 6. Lingua e literatura				
▪ e	▪ B6.1. Historia da escritura. Signos e materiais.	▪ B6.1. Coñecer a existencia de diversos tipos de escritura, distinguilos e comprender as súas funcións.	▪ CCB6.1.1. Recoñece tipos de escritura, clasifícaos consonte súa natureza e a súa función, e describe os trazos que os distinguen.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Orixe do alfabeto. O alfabeto grego e o alfabeto romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Coñecer a orixe do alfabeto e distinguir os tipos de alfabetos usados na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.2.1. Nomea e describe os trazos principais dos alfabetos máis utilizados no mundo occidental, diferenciándoos doutros tipos de escrituras, e explica a súa orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Orixe do alfabeto. O alfabeto grego e o alfabeto romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Recoñecer a presenza de elementos dos alfabetos grego e latino nos alfabetos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.3.1. Explica a influencia dos alfabetos grego e latino na formación dos alfabetos actuais, e sinala nestes últimos a presenza de determinados elementos tomados dos primeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. As linguas do mundo. O indoeuropeo e as súas familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Coñecer a orixe común das linguas indoeuropeas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.4.1. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas, sinalando os idiomas modernos que se derivan de cada unha e os aspectos lingüísticos que evidencian o seu parentesco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.4.2. Describe a evolución das linguas romances a partir do latín como un proceso histórico, explicando e ilustrando con exemplos os elementos que evidencian do xeito máis visible a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC

Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			súa orixe común e o parentesco existente entre elas.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. As linguas romances. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Identificar as linguas europeas romances e non romances, e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.5.1. Identifica as linguas que se falan en Europa e en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Composición e derivación culta de orixe grega e latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Identificar a orixe grecolatina do léxico das linguas de España e doutras linguas modernas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.6.1. Recoñece e explica o significado dalgúns dos helenismos e latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España e doutras linguas modernas, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.6.2. Explica o significado de palabras a partir da súa descomposición e da análise etimolóxica das súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Latinismos, palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Distinguir e identificar latinismos, cultismos, semicultismos e termos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.7.1. Identifica e diferencia con seguridade cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, en relación co termo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCA ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		patrimoniais.	de orixe sen, necesidade de consultar dicionarios nin outras fontes de información.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.7.2. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Principais regras de evolución fonética do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Facer evolucións desde o latín ao galego e ao castelán, tendo en conta os fenómenos fonéticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.8.1. Explica os procesos de evolución dalgúns termos desde o étimo latino ata os seus respectivos derivados nas linguas romances, describindo algúns dos fenómenos fonéticos producidos e ilustrándoos con outros exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.8.2. Realiza evolucións do latín ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Léxico grecolatino na linguaxe científica e técnica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Coñecer e utilizar con propiedade terminoloxía científico-técnica de orixe grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.9.1. Explica a partir da súa etimoloxía termos de orixe grecolatina propios da linguaxe científico-técnica e sabe usalos con propiedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Presenza das linguas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Constatar o influxo das 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.10.1. Demostra o influxo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ ▪ o 	clásicas nas linguas modernas.	linguas clásicas en linguas non derivadas delas.	do latín e o grego sobre as linguas modernas servíndose de exemplos para ilustrar o mantemento nestas de elementos léxicos morfolóxicos e sintácticos herdados das primeiras.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Xéneros literarios grecolatinos: autores e obras principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.11. Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos e a súa influencia na literatura posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.11.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios grecolatinos e reconece a súa influencia na literatura posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Xéneros literarios grecolatinos: autores e obras principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.12. Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina como base literaria da cultura europea e occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB6.12.1. Nomea aos autores máis representativos da literatura grecolatina, encádraos no seu período histórico e cita as súas obras máis coñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 7. Pervivencia na actualidade			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B.7.1. Civilización grecolatina nas artes e na organización social e política actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Recoñecer a presenza da civilización clásica nas artes e na organización social e política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB7.1.1. Sinala e describe algúns aspectos básicos da cultura e a civilización grecolatina que perviviron ata a actualidade, demostrando a súa vixencia nunha e noutra época mediante exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Mitoloxía e temas lexendarios nas manifestacións artísticas actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios nas manifestacións artísticas actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB7.2.1. Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Historia de Grecia e Roma e a súa presenza no noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Identificar os aspectos máis importantes da historia de Grecia e Roma e a súa presenza no noso país e recoñecer as pegadas da cultura romana en diversos aspectos da civilización actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB7.3.1. Enumera e explica algúns exemplos concretos nos que se pon de manifesto a influencia que o mundo clásico tivo na historia e as tradicións do noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Traballos de investigación sobre a civilización clásica na nosa cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Realizar traballos de investigación sobre a pervivencia da civilización clásica na contorna, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4.1. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para recabar información e realizar traballos de investigación acerca da pervivencia da civilización clásica na nosa cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA

IX.-METODOLOXÍA

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e o alumno ou alumna adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto, na área de Cultura Clásica:

Necesitamos adestrar de xeito sistemático os procedementos que conforman a estada da materia. Se ben a finalidade da área é adquirir coñecementos esenciais que se inclúen no currículo básico e as estratexias do método científico, o alumnado deberá desenvolver actitudes conducentes á reflexión e análise sobre as grandes achegas da cultura clásica á nosa civilización. Para iso necesitamos certo grao de **adestramento individual e traballo reflexivo** de procedementos básicos da materia: a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a argumentación en público e a comunicación audiovisual.

Nalgúns aspectos da área, sobre todo naqueles que pretenden o uso sistemático de procesos de método científico, o **traballo en grupo colaborador** achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e enriquecemento persoal desde a diversidade, unha ferramenta perfecta para discutir e afondar en contidos dese aspecto.

Por outro lado, cada alumno parte dunhas potencialidades que definen as súas intelixencias predominantes; enriquecer as tarefas con actividades que se desenvolvan desde a **teoría das intelixencias múltiples** facilita que todos os alumnos poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos adquirir para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

Na área de Cultura Clásica é indispensable a **vinculación a contextos reais**, así como xerar posibilidades de aplicación dos contidos adquiridos. Para iso, as tarefas competenciais facilitan este aspecto, que se podería complementar con proxectos de aplicación dos contidos.

A finalidade da educación secundaria obrigatoria consiste en lograr que os alumnos e alumnas adquiren os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos

humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles hábitos de estudo e de traballo; preparalos para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral e formalos para o exercicio dos seus dereitos e obrigas na vida como cidadáns. Prestarase especial atención á orientación educativa e profesional do alumnado. Á hora da metodoloxía, esta debe ser o máis aberta e flexible posible, tratando de chegar ó alumno de maneira clara e lóxica, levando os seus descubrimentos cara a aprendizaxe significativa.

A metodoloxía debe adaptarse ás condicións do alumno, xa que cada alumno é distinto e os seus ritmos de traballo e aprendizaxe son diferentes. Este respecto á diversidade ten que partir dun coñecemento profundo de cada alumno, as súas aspiracións, as súas inquedanzas e preocupacións para orientar e animar as súas motivacións, tanto académicas coma vitais. E é aquí onde debemos saber o grao de apoio que atoparemos no ámbito familiar e social onde o alumno se move. A maior grao de coñecemento do entorno máis íntimo do alumno, maior será o coñecemento da persoa, e de todo aquilo que o leva a ser o que é.

Características do grupo de alumnos:

O grupo está composto por 23 rapaces e rapazas con idades entre os 14 e os 17 anos que a priori están interesados no proceso de ensino-aprendizaxe desta disciplina e etapa na que se atopan. Interese que é reflectido tamén nas familias. Todos eles rapaces, dado o carácter propio do centro.

Polo seu número e o configuración da aula decidimos adoptar en clase unha organización en U buscando a mellor disposición posible e adecuando o posto de cada ún as súas capacidades e posibilidades, deixando ben claro que os antigos referentes de adiante/atrás con que viñan de etapas anteriores, non teñen cabida nesta etapa. Esta disposición facilita a labor docente, así como o control da clase, pero está na man do profesor o moverse entre eles para eliminar de xeito práctico eses conceptos, con unhas explicacións máis cercanas e desde distintos puntos da aula, eliminando o factor focal que marca o encerado, e polo tanto a concepción adiante/atrás.

Antes de cada explicación das Unidades Didácticas teránse en conta os seus **coñecementos previos coa elaboración dun test** en función dos seus resultados comenزارáse a exposición.

Teránse en conta tamén, os contidos transversais, a educación moral e cívica, educación para a igualdade de sexos ou educación para a saúde naqueles puntos onde se fagan

referencia ou nos pareza necesario introducilos.

X. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de formular as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de solicitar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo debe coñecerse a relativa a:

O número de alumnos e alumnas.

O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).

As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.

- As necesidades que se puidesen identificar; convén pensar nesta fase en como se poden abordar (*planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.*).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).

- Saber as medidas organizativas a adoptar. (Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos no grupo para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

XI.-AVALIACIÓN:

A avaliación debe ir enfocada a mellorar a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas; para iso, é necesario diversificar as ferramentas e programar tempos e espazos na aula destinados á avaliación dos procesos de aprendizaxe.

Propoñemos aquí algunhas ferramentas para a avaliación de desempeños competenciais, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe. Unhas serán para o desenvolvemento común de competencias en todas as áreas; outras, para a avaliación das aprendizaxes concretas postas en práctica nas distintas materias.

Os procedementos de avaliación de Cultura Clásica son basicamente dous: as actividades na aula e as probas.

1) As actividades da aula: Forman parte da avaliación formativa ou procesual, fan referencia ós procedementos de avaliación que son fruto da observación directa do profesor no aula, utilizaranse preferentemente para avaliar actitudes e hábitos de traballo, ademáis tamén serven para valorar o civismo do alumno con respecto o material e instalacións do centro e con respecto o resto dos seus compañeiros e profesores. Dentro das actividades do aula incluimos:

- **As preguntas na clase:** Teñen como finalidade determinar o grado de asimilación dos conceptos ou técnicas de traballo estudadas. Consisten en preguntas de carácter puntual e de forma oral formuladas ós alumnos sobre os aspectos máis recentemente tratados para comprobar có alumno trabaja diariamente.

- **O caderno de traballo do alumno:** Incluirá os exercicios e actividades obrigatorias sobre as unidades didácticas, pode contemplar as actividades de refuerzo e ampliación nos casos que éstas sexan requeridas.

- **Os traballos:** Poden ser realizados de forma individual ou de forma colectiva. Tratarán sobre el contenido das unidades didácticas.

Las actividades do aula sirvenos para introducir correcciones sobre a tarefa diaria do profesor, determinar qué aspectos pedagógicos de motivación deben ser mellorados.

2) Probas: Realizaránse varias en cada trimestre. Teñen un carácter tanto teórico como práctico e determinan si se alcanzaron tanto os obxetivos conceptuais como procedimentais.

FASES DA AVALIACIÓN

Evaluación inicial

O seu obxectivo é avaliar os coñecementos previos para organizar as estratexias pedagóxicas. Ademais o propio alumno tamén evalúa os coñecementos que posee antes de empezar o seu traballo, o que pode ser aproveitado para motivalo, o constatar os seus progresos. A avaliación inicial habrá de realizarse non só o comenzo de curso, senón o iniciar cada una das unidades didácticas.

Tanto a avaliación inicial do comenzo do curso como a avaliación inicial de cada unidade didáctica realizaráa cada profesor dentro da súa programación de aula, cada un pode utilizar os recursos e actividades que considere oportunos, por exemplo formular preguntas significativas os alumnos.

Evaluación de proceso

O seu obxectivo é observar o progreso de aprendizaxe do alumno co que tamén se evalúa a eficacia das actividades de ensinanza-aprendizaxe. Realízase tanto o largo da unidade didáctica como o largo do curso, tratase pois dunha avaliación formativa en consonancia directa cós principios da avaliación continua. Ha de observar a atención a la diversidad dos estilos de aprendizaxe e niveles distintos de adquisición de coñecementos e realización de actividades. Requiere un seguimento do alumno, resolvendo dudas, aclarando conceptos e estimulando o seu traballo. Está moi

relacionada cá avaliación das actividades do aula. A avaliación realizaráse sobre os traballos do alumno, as preguntas en clase e o caderno de traballo.

Evaluación final

O seu obxectivo é medir os resultados cuantitativamente e valorarlos cualitativamente, realizarase o término de cada avaliación e o término do curso. Cada dos ou tres unidades didácticas realizarase unha avaliación sumativa o final, materializada en forma de proba, hasta un total de tres por avaliación. O resultado final tendrá sempre como punto de referencia os obxetivos e os criterios de avaliación da materia e da unidade didáctica, e no grao no que se cumpliu, establecendo sempre un nivel mínimo.

Si os datos que proceden da cotidiana labor de observación se van anotando nun caderno de seguimento, axudará a realizar un dictamen tanto do individuo como do grupo. A estos datos sumaranselle os obtidos nas probas e nas actividades do aula. Nunca se perderá a perspectiva global no momento final da avaliación.

- CRITERIOS DE CALIFICACIÓN

A calificación será a media ponderada das calificacións obtidas según as seguintes porcentaxes:

· **O 50% da nota**, procederá das probas, a calificación das probas donde se valoran os contidos das unidades didácticas estará matizada con outros criterios: ortografía, expresión escrita y presentación.

· **El 50 % da nota**, procederá das actividades da aula, preguntas na clase, caderno de traballo, traballos de investigación, exposición, debates..., e decir, esforzo, interese e hábito de traballo diario demostrado no proceso de aprendizaxe. As actitudes (positivas, pasivas o negativas) do alumno tamén se Terán en conta mediante rúbrica.

A utilización probada dalgún tipo de axuda no permitida expresamente supondrá suspender a avaliación trimestral de forma automática.

Considerarase que han superado a asignatura aqueles alumnos e alumnas que obtiveron una calificación maior ou igual a 5.

- ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E ALUMNOS PENDIENTES.

A materia da asignatura non estará sometida a una avaliación continua, polo que as unidades superadas parcialmente non volverán a ser obxecto de exame. Para aqueles alumnos que non haxan alcanzado o 5 na calificación final, realizarase unha proba extraordinaria en Xuño e, en caso de no superala, outra na convocatortia extraordinaria de xuño, que podrá albergar todos los contidos da materia e presentará a mesma estrutura e criterios de calificación que as probas escritas realizadas durante el curso.

Alumnos con la asignatura *Cultura Clásica* pendiente.

Os alumnos de 4º ESO ca asignatura *Cultura Clásica* pendiente, ofreceráselle a realización dun traballo de investigación para poder aprobala. O traballo versará este curso sobre dous dos aspectos máis importantes tratados na nosa materia: A mitoloxía grecolatina (dentro de un bloque cultural) e a derivación e formación de palabras en castellano a partir das raíces grecolatinas (dentro doutro bloque lingüístico).

Contidos dos traballos.

- 1) BLOQUE CULTURAL. Trabajo de investigación sobre a mitoloxía clásica, no que debe recollese información detallada, como mínimo, dos seguintes dez personaxes e mitos (todos ellos presentes en el libro de texto de la asignatura): Rómulo e Remo e a fundación de Roma; Deméter e a orixen das estacións; Zeus e a súa infancia en Creta; Afrodita e o xuicio de Paris; historia de amor entre Apolo e Dafne; o mito de Aracne; Os amores de Ares e Afrodita; Zeus e as súas transformacións; Atenea e Poseidón e a súa loita polo patronazgo de Atenas; mito de Orfeo y Eurídice.
- 2) BLOQUE LINGÜÍSTICO. Definición dos seguintes corenta latinismos e términos casteláns formados a partir de raíces gregas e latinas: *filosofía, oftalmólogo, misántropo, antropología, ginecología, pediatría, podólogo, decálogo, trilogía, pentagrama, fonética, biblioteca, hemeroteca, antropófago, hidroterapia, claustrofobia, democracia, anfiteatro, política, monarquía, piropo, necromancia, cronómetro, anfibio, megalito, cefalalgia, pedagogo, eugenesia,*

autóctono, gasterópodo, ipso facto, referéndum, in fraganti, curriculum vitae, honoris causa, carpe diem, in vitro, ultimátum, mea culpa, y lapsus.

Condiciones e fecha de entrega:

- No **bloque cultural**, debe figurar, como mínimo una breve biografía dos personaxes protagonistas (linaje, procedencia, atribucións,...), ademáis dos datos propios do mito que se esté estudiando. A extensión mínima será de un folio para cada unha das dez historias.

- No **bloque lingüístico**, o alumno deberá aportar una definición de cada un dos términos propuestos, así como, en su caso, das raíces grecolatinas de las que proceden.

- Para a obtención dunha nota mínima de APROBADO, será obligatoria a **presentación por escrito, a mano**, de ambos traballos de investigación.

- A **fecha tope de entrega** será o último día lectivo do Segundo Trimestre do presente curso escolar. Fora de ese prazo, entenderase a actividade como “no presentada” e en consecuencia, a nota será de SUSPENSO.

- En caso de no entregar las actividades propuestas, la nota será de SUSPENSO.

XII.- CONTIDOS TRANSVERSAIS

A Área da *Cultura Clásica* ofrece multitude de oportunidades para abordar os temas transversais, xa que por un lado a sociedade clásica foi a creadora de principios y valores que seguimos considerando modélicos como a democracia ou a liberdade e por outro lado presenta aspectos conflictivos como a esclavitude, a discriminación sexual ou o totalitarismo de algunhas etapas que provocan o noso rechazo.

- Educación moral e cívica: A Cultura Clásica ofrece numerosas oportunidades a partir da reflexión sobre conductas exemplares dalgúns dos personaxes máis representativos da civilización clásica. Utilizaráanse como punto de referencia para conocer os sistemas de valores dunha cultura que é o fundamento da nosa.

- Educación para a saúde: Pódese orientar a partir do coñecemento e do gusto pola hixiene, o deporte, etc. E o estudio dos avances da medicina na antigüedad.

- Educación para a paz: Valorase a tolerancia de grandes períodos da historia clásica, a pluralidade de creencias, o papel do dereito romano e a convivencia cívica ordenada.
- Educación vial: Plantease a partir do estudio das calzadas e as vías romanas.
- Educación ambiental: Plantease a partir do estudio das villas e a organización das cidades romanas.
- Educación para a igualdade de oportunidades: O mundo grecorromano danos exemplos do contrario, dada a rixidez da súa organización social, baseada na esclavitude, ou da situación de marxinación da muller. A valoración negativa destes exemplos debe servir para conseguir maiores cuotas de igualdade.
- Educación del consumidor: Pode facerse a partir do estudio das comidas, do vestido e da actividade económica en xeral.
- Educación no sexista: Pode abordarse a partir da crítica situación da muller no mundo familiar e social, a partir da distinta educación das mulleres e o papel destas na educación dos seus fillos.
- Educación para Europa: Fanse explícitos os elementos comúns da nosa historia, a herencia lingüística común e os aspectos artísticos ou literarios presentes en todos os países do occidente europeo.

XIII- CONTIDOS MÍNIMOS

Os alumnos, para ser avaliados positivamente na asignatura, deberán al menos ser capaces de:

- Coñecer o alfabeto latino e grego; e recoñecer a orixen indoeuropeo das linguas faladas en Europa e localizar as linguas romances faladas no mundo.
- Recoñecer e emplear os principais sufixos e lexemas de orixen grecolatino no léxico científico-técnico do castelán, sabendo valorar a influencia das linguas latina y grega no mundo actual.
- Conocer os mitos máis importantes e identificar os deuses e heroes máis significativos da mitoloxía e relixión en Grecia e Roma.
- Recoñecer a importancia da educación nas antigas Grecia e Roma, e a transcendencia dos estudos desde a Antigüidade ata os nosos días.

- Coñecer a condición da muller na sociedade grega e romana, comparándoa cá situación actual.
- Distinguir as institucións políticas e sociais de Grecia e Roma.
- Coñecer a orixen do teatro grego e romano.
- Analizar a estrutura e función dos edificios clásicos: coñecer o trazado das cidades e o plano das vivendas grecorromanas, comparándoos cos actuais, así como os edificios de teatro, anfiteatro e circo, observando os espectáculos que en eles se representaban.
- Manexar con corrección diversas fontes de información na elaboración de traballos sencillos de investigación.
- Demostrar correcta expresión, redacción, presentación e ortografía en galego.

XIV.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

- Libro de texto: *Cultura Clásica 3º ESO* (editorial Anaya).
- Caderno de actividades.
- Aula de audio-visuales para proxectar documentais, vídeos, películas, presentacións en *power point*, etc.
- Ordenador con acceso a Internet desde o que poder acceder a páxinas de interese para a asignatura.
- Fotocopias e apuntes aportados por el profesor.
- Dicionarios e libros de consulta e lectura aportados polo profesor, a maioría deles presentes no Departamento e na Biblioteca del Centro.

A **modo de modelo**, propónse o seguinte exemplo de ficha de autoavaliación da práctica docente:

MATERIA:		CLASE:
PROGRAMACIÓN		
INDICADORES DE LOGRO	Puntuación De 1 a 10	Observacións

Os obxectivos didácticos formuláronse en función dos estándares de aprendizaxe avaliábeis que concretan os criterios de avaliación.		
A selección e temporalización de contidos e actividades foi axustada.		
A programación facilitou a flexibilidade das clases, para axustarse ás necesidades e intereses dos alumnos o máis posible.		
Os criterios de avaliación e cualificación foron claros e coñecidos dos alumnos, e permitiron facer un seguimento do progreso dos alumnos.		
A programación realizouse en coordinación co resto do profesorado.		
DESENVOLVEMENTO		
INDICADORES DE LOGRO	Puntuación De 1 a 10	Observacións
Antes de iniciar unha actividade, fíxose unha introdución sobre o tema para motivar os alumnos e saber os seus coñecementos previos.		
Antes de iniciar unha actividade, expúxose e xustificouse o plan de traballo (importancia, utilidade, etc.), e foron informados sobre os criterios de avaliación.		
Os contidos e actividades relacionáronse cos intereses dos alumnos, e construíronse sobre os seus coñecementos previos.		
Ofreceuse aos alumnos un mapa conceptual do tema, para que sempre estean orientados no proceso de aprendizaxe.		

As actividades propostas foron variadas na súa tipoloxía e tipo de agrupamento, e favoreceron a adquisición das competencias clave.		
A distribución do tempo na aula é adecuada.		
Utilizáronse recursos variados (audiovisuais, informáticos, etc.).		
Facilitáronse estratexias para comprobar que os alumnos entenden e que, no seu caso, saiban pedir aclaracións.		
Facilitouse aos alumnos estratexias de aprendizaxe: lectura comprensiva, como buscar información, como redactar e organizar un traballo, etc.		
Favoreceuse a elaboración conxunta de normas de funcionamento na aula.		
As actividades de grupo foron suficientes e significativas.		
O ambiente da clase foi adecuado e produtivo.		
Proporcionouse ao alumno información sobre o seu progreso.		
Proporcionáronse actividades alternativas cando o obxectivo non se alcanzou en primeira instancia.		
Houbo coordinación con outros profesores.		

AVALIACIÓN		
INDICADORES DE LOGRO	Puntuación De 1 a 10	Observacións
Realizouse unha avaliación inicial para axustar a programación á situación real de aprendizaxe.		
Utilizáronse de maneira sistemática distintos procedementos e instrumentos de avaliación, que permitiron avaliar contidos, procedementos e actitudes.		
Os alumnos dispuxeron de ferramentas de autocorrección, autoavaliación e coavaliación.		
Proporcionáronse actividades e procedementos para recuperar a materia, a alumnos con algunha avaliación suspensa, ou coa materia pendente do curso anterior, ou na avaliación final ordinaria.		
Os criterios de cualificación propostos foron axustados e rigorosos.		
Os pais foron adeecadamente informados sobre o proceso de avaliación: criterios de cualificación e promoción, etc.		

Ademais, sempre resulta conveniente escoitar tamén a opinión dos usuarios. Neste sentido, é interesante proporcionar aos alumnos unha vía para que poidan manifestar a súa opinión sobre algúns aspectos fundamentais da materia. Para iso, pode utilizarse unha sesión informal na que se intercambien opinións, ou ben pasar unha sinxela enquisa anónima, para que os alumnos poidan opinar con total liberdade.

11.- ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL

Ao abeiro do establecido no Protocolo de Adaptación ao contexto da COVID-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022, o

CPR Apostólico Mercedario elaborou un “Plan de Continxencia” para levar a cabo as medidas adoptadas no caso de que a actividade lectiva se suspenda.

Dende a materia de Cultura Clásica seguirase coa planificación e temporalización da materia por unidades didácticas e sesións garantindo a adquisición das aprendizaxes básicas e a avaliación continua.

Os alumnos utilizarán de ser o acaso a aula virtual do centro “aulavirtual.merceariosverin.com” na plataforma moodle para realizar as actividades propostas polo profesor. Dentro da aula virtual as unidades ou sesión da materia explicaranse mediante vídeos, presentacións interactivas e demais recursos. O alumnado tamén conta con un foro para resolver as dúbidas e outro foro para debatir calquera tipo de contido relacionado coa materia. O alumnado tamén pode realizar na rede as actividades propostas polo profesor como son: presentacións, escritos en word ou pdf e a realización de exames ou controis online. Os primeiros días de clase familiarizárase o alumnado coa plataforma virtual e os seus usos para un correcto funcionamento o longo do curso.

Habilitárase unha canle de comunicación segura coas familias e o alumnado como é o correo electrónico do docente, e o horario de titorías telefónicas manterase e se fose necesario ampliaríase.

A canle de comunicación coas familias será a plataforma telemática de comunicación interna do centro TOKapp school, mediante este procedemento determinarase os obxectivos e finalidade da comunicación. Tamén se informará o alumnado e familias de cambios sufridos na programación didáctica, así como a temporalización e obxectivos da materia.

Mediante o ensino semipresencial as actividades propostas terán unha finalidade clara e coherente. As instrucións serán claras, tendo en conta a realidade socioeconómica das familias para que poidan levalas a cabo de xeito autónomo. Os recursos e as tarefas non xeraran desigualdades entre o alumnado. Levarase a cabo unha revisión personalizada de feedback e promoverase un perfil de esperanza e motivación cara á aprendizaxe. Todo o profesorado conxunto non deberá sobrecargar con tarefas excesivas o alumnado.

Durante o ensino semipresencial será o momento ideóneo para o traballo de competencias como a dixital, aprender a aprender e a autonomía, responsabilidade, capacidade de organizarse e planificarse.

A avaliación e cualificación desta modalidade de ensino medirá os estándares de aprendizaxe mediante:

- Realización de actividades propostas na plataforma virtual dentro da data marcada polo profesor. As actividades adecúanse a uns parámetros

perfectamente explicados en cada tarefa: formato, letra, contido, fontes bibliográficas..

- Probas e traballos telemáticos a realizar na plataforma virtual do centro.
- Disposición, interese e actitude

12.- ACTIVIDADE LECTIVA NON PRESENCIAL

Ao abeiro do establecido no Protocolo de Adaptación ao contexto da COVID-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021/2022, o CPR Apostólico Mercedario elaborou un “Plan de Continxencia” para levar a acabo as medidas adoptadas no caso de que a actividade lectiva se suspenda.

Dende a materia de Cultura Clásica seguirase coa planificación e temporalización da materia por unidades didácticas e sesións garantindo a adquisición das aprendizaxes básicas e a avaliación continua.

Os alumnos utilizarán de ser o acaso a aula virtual do centro “aulavirtual.mercedariosverin.com” na plataforma moodle para realizar as actividades propostas polo profesor. Dentro da aula virtual as unidades ou sesión da materia explicaranse mediante vídeos, presentacións interactivas e demais recursos. O alumnado tamén conta con un foro para resolver as dúbidas e outro foro para debater calquera tipo de contido relacionado coa materia. O alumnado tamén pode realizar na rede as actividades propostas polo profesor como son: presentacións, escritos en word ou pdf e a realización de exames ou controis online.

O docente flexibilizará as sesións semanais e dará clases telemáticas mediante algunha plataforma telemática como pode ser “Ciscowebexmeeting”, plataforma que o alumnado xa coñece debido a súa utilización no terceiro trimestre do curso pasado.

Habilitárase unha canle de comunicación segura coas familias e o alumnado como é o correo electrónico do docente, e o horario de titorías telefónicas manterase e se fose necesario ampliaríase.

A canle de comunicación coas familias será a plataforma telemática de comunicación interna do centro TOKapp school, mediante este procedemento determinarase os obxectivos e finalidade da comunicación. Tamén se informará o alumnado e familias de cambios sufridos na programación didáctica, así como a temporalización e obxectivos da materia.

AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A avaliación é un proceso continuo, integrador, formativo e individual. Neste terceiro trimestre e baixo a conexión diaria do alumnado as clases online as ferramentas de avaliación que se propoñen intentarán medir os estándares de aprendizaxe citados anteriormente.

Levaráanse a cabo os seguintes procedementos de avaliación:

PARTE A.- 40%

- Asistencia as clases telemáticas.
- Webcam encendida.
- Participación nas clases online.
- Corrección de tarefas diarias de xeito positivo durante as sesión telemáticas.
- Disposición, interese e actitude.

PARTE B.- 60%

- Realización de actividades propostas na plataforma virtual dentro da data marcada polo profesor. As actividades adecúanse a uns parámetros perfectamente explicados en cada tarefa: bibliografía, letra, formato, tipo de documento...
- Probas telemáticas obxectivas a realizar na plataforma virtual.
- Probas orais pola plataforma das clases virtuais "Webexmeeting"

Os instrumentos que se levarán a cabo para avaliar son os seguintes:

- Caderno do profesor: anotase diariamente a asistencia, cámara, participación, rendemento actividades, resultado de probas...
- Observación diaria.
- As probas obxectivas e traballos quedan rexistrados na plataforma virtual, tanto do alumno como do profesor para revisións ou correccións.

Os alumnos que teñan pendente de recuperación algunha avaliación anterior recibirán actividades extra de recuperación, que deben ser motivadoras, significativas e adaptadas ao modo de aprendizaxe de cada alumno, e que deben axudarlle a alcanzar os obxectivos. A proba telemática ten un valor do 60% e a realización positiva das actividades sumara o 40% da nota.

Propónse unha metodoloxía activa e participativa. Mediante este método de traballo buscase favorecer a interacción alumno-profesor e alumno-alumno, para que se produza a construción de aprendizaxes significativas e a adquisición de un claro compoñente cultural e social. Para isto o debate é a ferramenta que estimula o seu interese e capacidade de reflexionar, relacionar, consolidar coñecementos, recapitular, ordenar, respectar opinións, e sacar conclusións.

Mediante o ensino non presencial as actividades propostas terán unha finalidade clara e coherente. As instrucións serán claras, tendo en conta a realidade socioeconómica das familias para que poidan levalas a cabo de xeito autónomo. Os recursos e as tarefas non xeraran desigualdades entre o alumnado. Levarase a cabo unha revisión personalizada de feedback e promoverase un perfil de esperanza e motivación cara á aprendizaxe. Todo o profesorado conxunto non deberá sobrecargar con tarefas excesivas o alumnado.

Durante o ensino non presencial será o momento idóneo para o traballo de competencias como a dixital, aprender a aprender e a autonomía, responsabilidade, capacidade de organizarse e planificarse.